

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Наглядової ради
АТ «Оператор ринку»
від 24.04.2023
Протокол № 6

ПОЛОЖЕННЯ
про внутрішній аудит АТ «ОПЕРАТОР РИНКУ»

м. Київ – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення розроблено відповідно до законів України «Про акціонерні товариства» та «Про товарні біржі» з урахуванням рішень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту.

1.2. Це Положення встановлює обов'язкові мінімальні вимоги до організації функції внутрішнього аудиту та ефективної її діяльності в Акціонерному товаристві «Оператор ринку» (далі – Товариство).

1.3. Терміни в цьому Положенні вживаються в такому значенні:

1) аудиторська перевірка (аудит) – комплекс експертно-аналітичних, оціночних, перевірочних та інших форм заходів, спрямованих на забезпечення діяльності Товариства, пов'язаної з ухваленням їх відповідними органами управлінських рішень та виконанням функцій відповідно до нормативно-правових, розпорядчих, інших актів і внутрішніх документів, з метою проведення незалежної оцінки процесів корпоративного управління, управління ризиками і контролю в Товаристві та надання рекомендацій щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю та мінімізації виявлених ризиків;

2) аудиторський комітет (комітет з питань аудиту, управління ризиками та комплаєнсу) – комітет, що створюється Наглядовою радою Товариства зі складу її членів, з яких хоча б одна особа має практичний досвід у сфері аудиту, фінансової звітності та бухгалтерського обліку, для забезпечення контролю за впровадженням адекватної системи внутрішнього контролю, формуванням політик внутрішнього аудиту, бухгалтерського обліку та фінансової звітності, проведенням зовнішнього аудиту;

3) внутрішній аудит – незалежна, об'єктивна діяльність з надання впевненості та консультативних послуг щодо оцінки систем та процесів Товариства, що має приносити користь Товариства та поліпшувати його діяльність;

4) внутрішній аудитор – особа, яка уповноважена виконувати функції внутрішнього аудиту Товариства;

5) зовнішній аудитор – незалежна аудиторська фірма, що відповідно до законодавства України, у тому числі норм і стандартів аудиту, затверджених згідно з міжнародними стандартами аудиту та етики, здійснює перевірку фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності Товариства;

6) стандарти внутрішнього аудиту – міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту, якими є документи (вимоги), прийняті Радою з міжнародних стандартів внутрішнього аудиту (International Internal Audit Standards Board – IASB) та схвалені Наглядовою радою професійної практики (International Professional Practices framework oversight council – IPPFOC), що визначають загальні принципи (процедури), яких у своїй діяльності має дотримуватися внутрішній аудитор під час виконання своїх функцій.

Інші терміни, що вживаються в цьому Положенні, застосовуються в значеннях, визначених законодавчими та нормативно-правовими актами України.

1.4. Вимоги щодо здійснення аудиторської перевірки (аудиту) дотримання Товариством вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі - легалізація кримінальних доходів/фінансування тероризму), у тому числі щодо достатності вжитих Товариством заходів з управління ризиками легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму, визначається відповідними нормативно-правовими актами.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В ТОВАРИСТВІ

2.1. Наглядова рада Товариства має забезпечити створення системи та ефективне функціонування внутрішнього аудиту.

Внутрішній аудитор Товариства призначається Наглядовою радою Товариства і є підпорядкованим та підзвітним безпосередньо члену наглядової ради – голові комітету з питань аудиту.

Внутрішній аудитор Товариства здійснює свою діяльність відповідно до:

- 1) вимог законодавства України та цього Положення;
- 2) стандартів внутрішнього аудиту, загальних етичних норм, що прийняті Радою з міжнародних стандартів внутрішнього аудиту та які визначають принципи етики та правила поведінки, яких має дотримуватися внутрішній аудитор під час здійснення своїх функцій (далі – кодекс етики);
- 3) інших внутрішніх положень, що регламентують діяльність Товариства.

2.2. Це Положення складається та переглядається (у разі потреби) аудиторським комітетом Товариства.

Це положення затверджується Наглядовою радою Товариства.

2.3. Товариство доводить зміст цього Положення до відома усіх керівників і працівників Товариства, а також має забезпечити можливість ознайомлення з ним усіх зацікавлених осіб Товариства.

2.4. Умови оплати праці внутрішнього аудитора Товариства затверджуються Наглядовою радою Товариства відповідно до політики Товариства та внутрішніх положень щодо оплати праці та мають формуватися таким чином, щоб не створювати конфлікту інтересів, не ставити під загрозу незалежність та об'єктивність діяльності внутрішнього аудитора.

2.5. Внутрішній аудитор повинен мати вищу освіту, досвід роботи не менше трьох років аудитором та/чи головним бухгалтером (його заступником), бухгалтером, особою, яка виконує обов'язки з ведення бухгалтерського обліку та/чи у фінансових установах / товарних біржах, підприємствах, які, згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», належать до великих підприємств або підприємств, що становлять суспільний інтерес, внутрішнім аудитором (керівником або працівником підрозділу аудиту / внутрішнього аудиту).

Професійна придатність внутрішнього аудитора визначається як сукупність знань, професійного та управлінського досвіду, необхідних для належного виконання своїх посадових обов'язків з урахуванням плану та стратегії розвитку Товариства.

2.6. Внутрішній аудитор Товариства має здійснювати свою діяльність, зокрема, з дотриманням таких принципів:

1) незалежність – це свобода від обставин, що становлять загрозу для неупередженого виконання внутрішнім аудитором своїх функцій. Для досягнення рівня незалежності, необхідного для ефективного виконання внутрішнім аудитором своїх функцій, внутрішній аудитор повинен мати пряму та необмежену можливість звернення до Наглядової ради та Виконавчого органу Товариства.

Незалежність передбачає також відсутність випадків, коли винагорода внутрішнього аудитора, пов'язана з фінансовими результатами структурних підрозділів, у яких проводиться аудиторська перевірка (аудит).

Загрози незалежності мають контролюватися на рівні внутрішнього аудитора, завдання, а також на функціональному та організаційному рівнях.

Внутрішній аудитор не повинен входити (функціонально) до складу інших структурних підрозділів Товариства;

2) об'єктивність і неупередженість – дотримання неупередженої позиції, що дозволяє внутрішньому аудитору виконувати завдання та функції в такий спосіб, який вони вважають прийнятним для роботи і який не допускає жодних компромісів щодо її якості або впливу інших осіб. Неупередженість вимагає, щоб внутрішній аудитор не був задіяний у процесі надання послуг Товариством, здійснення іншої діяльності Товариства, які підлягають внутрішньому аудиту, або у визначенні чи реалізації заходів із створення в Товаристві адекватної системи внутрішнього контролю.

3) професійна компетентність – наявність у внутрішнього аудитора достатніх знань, навичок і досвіду, необхідних для проведення аудиту всіх сфер діяльності Товариства, ризиків, які притаманні діяльності Товариства. Голова відповідного комітету Наглядової ради Товариства відповідає за наявність у внутрішнього аудитора достатньої кваліфікації та навичок. Навички повинні включати здатність проведення аудиторських перевірок різноманітної складності, які необхідно виконувати в результаті впровадження в Товаристві нових продуктів та процесів, сприяючи їх удосконаленню.

Професійна компетентність залежить від здатності внутрішнього аудитора збирати і розуміти інформацію, вивчати та оцінювати аудиторські докази, кваліфіковано та конструктивно спілкуватись із працівниками Товариства. Ці якості повинні поєднуватися з відповідними методологіями, інструментарієм та знаннями методів аудиторської перевірки (аудиту);

4) належна професійна ретельність – уміння внутрішнього аудитора під час виконання завдань внутрішнього аудиту проявляти старанність, сумлінність та застосовувати професійні навички, стандарти внутрішнього аудиту. Внутрішній аудитор повинен бути особливо уважним щодо оцінки ефективності процесів управління значними ризиками, які можуть вплинути на діяльність Товариства.

Внутрішній аудитор повинен проявляти належну професійну ретельність з огляду на:

досягнення цілей завдання;

складність, суттєвість або значущість питань, до яких застосовуються аудиторські процедури;

імовірність значних недоліків та порушень, шахрайства або невідповідності діяльності Товариства вимогам законодавства України.

Внутрішній аудитор Товариства повинен демонструвати професійну компетентність та належну ретельність;

5) професійна етика – дотримання внутрішнім аудитором кодексу етики, принципів міжнародного кодексу етики, а також недопущення розголошення та використання з вигодою для себе чи для третіх осіб інформації про діяльність Товариства, яка становить комерційну таємницю.

Внутрішній аудитор Товариства зобов'язаний уникати конфлікту інтересів.

2.7. Внутрішній аудитор Товариства здійснює аудиторські перевірки (аудит) відповідно до річного плану проведення аудиторських перевірок (аудиту) Товариства на звітний рік, який може бути частиною довгострокового плану аудиту.

Річний план (зміни до плану) проведення аудиторських перевірок (аудиту) Товариства складається внутрішнім аудитором на основі ризик-орієнтованого підходу та з урахуванням пропозицій і завдань, отриманих від Наглядової ради Товариства або Виконавчого органу Товариства, і, за потреби, може переглядатися (принаймні один раз на рік або частіше) для забезпечення оцінки тих сфер діяльності Товариства, де містяться значні ризики.

Внутрішній аудитор Товариства подає річний план (зміни до плану) проведення аудиторських перевірок (аудиту) Товариства на затвердження Наглядовій раді Товариства.

2.8. Внутрішній аудитор Товариства здійснює аудиторські перевірки (аудит) на основі результатів комплексної оцінки ризиків та річного плану проведення аудиторських перевірок (аудиту) Товариства з урахуванням політик, процесів та управлінських рішень, які запроваджуються Товариством на виконання встановлених принципів діяльності, спеціальних вимог органів державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Товариства, а також принципів внутрішнього аудиту, які включають методологію аудиту та заходи із забезпечення якості внутрішнього аудиту материнської компанії (у разі потреби).

2.9. Наглядова рада та Виконавчий орган Товариства мають забезпечити внутрішній аудитор усіма необхідними фінансовими та іншими ресурсами для виконання поставлених перед внутрішнім аудитором завдань.

3. ФУНКЦІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТОРА

3.1. Внутрішній аудитор здійснює такі функції:

1) перевіряє та оцінює процеси, які забезпечують діяльність Товариства, у тому числі ті, що несуть потенційний ризик та виконання яких забезпечується шляхом залучення юридичних та фізичних осіб на договірній основі (аутсорсинг);

2) оцінює ефективність та адекватність організації корпоративного управління в Товаристві, системи внутрішнього контролю, процесів управління Товариством, їх відповідність розміру Товариства, складності, обсягам, видам, характеру здійснюваних Товариством операцій, організаційній структурі та профілю ризику Товариства, з урахуванням особливостей діяльності Товариства як системно важливого (за наявності такого статусу), організації внутрішньої системи протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму, системи управління ризиками відмивання коштів/фінансування тероризму;

3) перевіряє процеси управління Товариством, процес оцінки достатності капіталу, достатності ліквідності, засобів забезпечення збереження активів з урахуванням ризиків Товариства;

4) перевіряє правильність ведення та достовірність бухгалтерського обліку, інформації, фінансової та іншої звітності, що складається Товариством, їх повноту та вчасність надання, у тому числі до органів державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Товариства;

5) здійснює незалежну оцінку впровадженої керівництвом Товариства системи контролю, зокрема щодо:

дотримання керівниками та працівниками Товариства, що забезпечують надання послуг, вимог законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР), та внутрішніх положень Товариства, виконання професійних обов'язків і правил, що встановлені Статутом Товариства та внутрішніми документами Товариства, у тому числі з питань комплаєнсу та управління ризиками;

виявлення та аналізу фактів порушень працівниками Товариства вимог чинного законодавства України, стандартів професійної діяльності, внутрішніх положень, які регулюють діяльність Товариства;

своєчасності усунення недоліків, виявлених НКРЕКП, НКЦПФР та іншими органами державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Товариства;

б) незалежно оцінює надійність, ефективність та цілісність управління інформаційними системами та процесами Товариства (у тому числі релевантність, точність, повноту, доступність, конфіденційність та комплексність даних);

7) перевіряє фінансово-господарську діяльність Товариства;

8) оцінює діяльність з управління ризиками та комплаєнсу, та якість звітів про ризики, що надаються Наглядовій раді та Виконавчому органу Товариства;

9) виявляє та перевіряє випадки перевищення повноважень посадовими особами Товариства, а також виникнення конфлікту інтересів у Товариства;

10) надає в межах Товариства та за відсутності загрози незалежності консультативні послуги, виконує інші функції, пов'язані зі здійсненням нагляду за діяльністю Товариства;

11) інші функції, передбачені законодавством України.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТОРА ТОВАРИСТВА

4.1. Внутрішній аудитор Товариства має право, зокрема:

1) надавати пропозиції аудиторському комітету щодо проведення планової аудиторської перевірки (аудиту), ініціювати (за потреби) проведення позапланової аудиторської перевірки (аудиту), обговорювати результати перевірок та висновки з Наглядовою радою, Виконавчим органом Товариства, керівниками структурних підрозділів Товариства;

2) вимагати позачергового скликання засідання аудиторського комітету;

3) ініціювати проведення зустрічі із будь-якою посадовою особою Товариства;

4) ініціювати для проведення внутрішнього аудиту залучення працівників інших структурних підрозділів Товариства;

5) отримувати письмові пояснення від керівників і працівників Товариства з питань, що виникають під час проведення внутрішнього аудиту та за його результатами;

6) надавати на розгляд та затвердження аудиторським комітетом розрахунок потреби в ресурсах для створення підрозділу внутрішнього аудиту, повідомляти про наявні обмеження;

7) надсилати до інших організацій та установ або третіх осіб запити щодо отримання потрібних відомостей та документів, пов'язаних з аудиторською перевіркою (аудитом);

8) висловлювати свою думку, у тому числі на запит Виконавчого органу Товариства, з питань, пов'язаних з ризиковою діяльністю та засобами внутрішнього контролю Товариства;

9) брати участь без права голосу в засіданнях Наглядової ради Товариства, засіданнях аудиторського комітету.

10) на ознайомлення з інформацією та документами, у тому числі тими, що зберігаються на електронних носіях, будь-якого підрозділу Товариства, письмовими поясненнями з питань діяльності Товариства, включаючи всі підрозділи Товариства незалежно від країни їх місцезнаходження, та афілійованих осіб Товариства;

- 11) доступу до системи автоматизації, а також використовувати:
 - бази даних та іншу інформацію з первинних документів Товариства;
 - програмне забезпечення, яке використовується для автоматизації процесів у діяльності Товариства;
 - фінансову, статистичну, управлінську та інші види звітності;
 - інвентаризаційні матеріали Товариства та документи комісій, створених у Товаристві (за їх наявності);
 - документи Товариства, у тому числі з питань запровадження та функціонування систем управління ризиками та внутрішнього контролю;
 - інші документи Товариства, які необхідні для проведення аудиторських перевірок (аудиту);
- 12) доступу до всіх приміщень Товариства, у тому числі тих, що використовуються Товариством для зберігання документів, готівки та інших цінностей;
- 13) знімати копії з наданих для перевірки документів, у тому числі копії файлів будь-якої інформації, що зберігається на електронних носіях та є необхідною для проведення аудиторської перевірки (аудиту).

4.2. Внутрішній аудитор Товариства, зокрема, зобов'язаний:

- 1) демонструвати менеджерські та лідерські якості, а також мати достатній кваліфікаційний рівень знань і навичок, постійно їх удосконалювати;
- 2) складати плани внутрішнього аудиту Товариства та забезпечувати їх виконання;
- 3) забезпечувати відповідність, достатність та ефективність використання ресурсів для виконання річного плану проведення аудиторської перевірки (аудиту) Товариства;
- 4) визначати політики та аудиторські процедури, які застосовуються внутрішнім аудитором для проведення аудиторської перевірки (аудиту), відповідно до вимог внутрішніх документів Товариства з питань проведення аудиторської перевірки (аудиту) та стандартів внутрішнього аудиту;
- 5) складати звіт про виконання річного плану проведення аудиторських перевірок (аудиту) та подавати його на затвердження Наглядовій раді Товариства та аудиторському комітету не пізніше останнього дня першого місяця року, наступного за звітним, із наданням підтвердження щодо організаційної незалежності внутрішнього аудитора Товариства;
- 6) забезпечувати подання керівникам структурних підрозділів (учасників процесів, які підлягали аудиторській перевірці (аудиту)), Виконавчому органу та аудиторському комітету звітів за результатами проведення аудиторських перевірок (аудиту) для прийняття ними відповідних організаційних (коригувальних) заходів;
- 7) подавати Наглядовій раді Товариства (аудиторському комітету в разі його створення) не рідше ніж один раз на півроку інформацію (звіт) про стан реалізації, у тому числі невжиття, Виконавчим органом та керівниками підрозділів Товариства рекомендацій (пропозицій) із усунення порушень і недоліків у діяльності Товариства, виявлених за результатами аудиту;
- 8) у випадку виникнення обставин, які перешкоджають внутрішньому аудиторю Товариства виконувати свої обов'язки, втручання посадових осіб Товариства в діяльність внутрішнього аудитора Товариства, виявлення рівня ризику, що є неприйнятним для діяльності Товариства, письмово проінформувати про це Наглядову раду Товариства для прийняття нею відповідних рішень або вжиття заходів;

9) розробити та підтримувати програму забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту Товариства з урахуванням вимог стандартів внутрішнього аудиту, забезпечити періодичне звітування Наглядовій раді та Виконавчого органу Товариства про її виконання;

10) забезпечувати безперервну професійну підготовку та навчання внутрішніх аудиторів;

11) розробити та підтримувати систему моніторингу виконання керівниками Товариства рекомендацій (пропозицій), наданих за результатами аудиторських перевірок (аудиту), уникати конфлікту інтересів;

12) складати і подавати до Наглядової ради Товариства відповідно до вимог цього Положення звіт про свою роботу та інші документи за результатами внутрішнього аудиту Товариства;

13) письмово повідомляти органи управління про виявлені під час проведення аудиторської перевірки (аудиту) викривлення показників фінансової звітності Товариства, порушення та недоліки в роботі Товариства, а також будь-які події в діяльності Товариства, які можуть негативно вплинути на платоспроможність, безпеку і надійність Товариства, якщо Виконавчий орган Товариства своєчасно не вжив заходів щодо усунення цих порушень та недоліків, а Наглядова рада Товариства не розглянула звернення внутрішнього аудитора щодо бездіяльності Виконавчого органу Товариства та за результатами розгляду цього звернення не вжила відповідних заходів;

14) забезпечувати здійснення періодичних перевірок дотримання Товариством вимог законодавства у сфері запобігання легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму (у тому числі щодо достатності вжитих Товариством заходів з управління ризиками легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму);

15) забезпечити в межах своїх повноважень на постійній основі співпрацю із зовнішніми аудиторами, органами державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Товариства.

16) надавати пропозиції щодо підвищення ефективності роботи системи управління ризиками, у тому числі її відповідності видам і обсягам здійснюваних Товариством операцій, та системи внутрішнього контролю;

17) перевіряти ефективність застосованих Товариством заходів щодо виправлення виявлених порушень та недоліків внутрішнім аудитором Товариства;

18) здійснювати незалежну оцінку створеної керівництвом Товариства системи внутрішнього контролю за дотриманням працівниками Товариства нормативно-правових актів, внутрішніх положень Товариства щодо порядку надання послуг, внутрішніх документів Товариства з питань моніторингу, ефективності дій менеджменту, видів діяльності Товариства, у тому числі тих, виконання яких забезпечується ним шляхом залучення юридичних і фізичних осіб на договірній основі (аутсорсинг), а також здійснення іншої діяльності, передбаченої статутом Товариства;

19) ініціювати подання Наглядовій раді Товариства, Виконавчому органу Товариства, керівникам структурних підрозділів, що перевіряються, звітів за результатами проведення аудиторських перевірок (аудиту), у тому числі щодо забезпечення виконання Товариством вимог законодавства України у сфері запобігання легалізації кримінальних доходів/фінансуванню тероризму;

20) ініціювати надання рекомендацій керівникам структурних підрозділів щодо вжиття заходів для уникнення та недопущення дій, результатом яких може стати порушення Товариством вимог законодавства України, та здійснювати моніторинг повноти та

своєчасності впровадження рекомендацій, що були надані за результатами попередніх аудиторських перевірок (аудиту);

21) виявляти за результатами аудиту сфери потенційних збитків для Товариства, сприятливі умови для шахрайства, зловживань і незаконного присвоєння коштів Товариства та повідомляти про це в установленому порядку Наглядову раду та Виконавчий орган Товариства;

22) забезпечувати схоронність і своєчасність повернення одержаних від керівників або структурних підрозділів Товариства документів на всіх носіях;

23) не брати участі в створенні та організації, у тому числі разом із структурними підрозділами Товариства, будь-яких заходів та процесів, що забезпечують діяльність Товариства або сприймаються як такі, що впливають на неупередженість та об'єктивність внутрішнього аудитора, розробленні внутрішніх документів Товариства (крім випадків надання внутрішнім аудитором консультаційних послуг, які передбачені функцією внутрішнього аудиту), не візувати таких документів;

24) не розголошувати та не використовувати конфіденційну інформацію, яка стала відома їм під час виконання своїх функцій, на свою користь чи на користь третіх осіб;

25) удосконалювати свої знання, навички та інші вміння шляхом постійного професійного розвитку.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПЕРЕВІРОК (АУДИТ)

5.1. Аудиторська перевірка (аудит) в Товаристві здійснюється згідно з річним планом проведення аудиторських перевірок (аудиту).

Позапланові аудиторські перевірки (аудит) можуть здійснюватися на вимогу аудиторського комітету та/або за погодженою з Наглядовою радою Товариства ініціативою Виконавчого органу Товариства.

5.2. Аудиторська перевірка (аудит), незалежно від тематики перевірки, має передбачати перевірку та оцінку таких сфер (процесів) діяльності Товариства (у разі притаманності цим сферам (процесам)), зокрема:

1) ефективності роботи систем управління ризиками та внутрішнього контролю, корпоративного управління щодо поточних та потенційно можливих ризиків Товариства в майбутньому;

2) надійності, ефективності та цілісності систем та процесів управління інформацією (у тому числі повноти та якості даних);

3) дотримання Товариством вимог законодавства, у тому числі законодавства у сфері запобігання легалізації кримінальних доходів/фінансуванню тероризму, внутрішніх положень, правил та кодексів поведінки, що застосовуються до працівників Товариства.

5.3. Аудиторська перевірка (аудит) здійснюється на підставі програми аудиторської перевірки (аудиту), під час підготовки якої має враховуватись, зокрема, таке:

1) обсяг програми аудиторської перевірки (аудиту) та аудиторських процедур має бути достатнім для досягнення цілей завдання;

2) обсяг та вид проведення аудиторських процедур визначається на основі результатів оцінки ризиків, проведеної під час підготовки до аудиторської перевірки (аудиту) та/або під час складання річного плану проведення аудиторських перевірок (аудиту) Товариства на звітний рік або складання карти ризиків (за наявності).

5.4. Програма аудиторської перевірки (аудиту) має містити:

- 1) назву об'єкта (сфери діяльності) аудиторської перевірки (аудиту);
- 2) підставу проведення аудиторської перевірки (аудиту);
- 3) цілі та напрями аудиторської перевірки (аудиту) з урахуванням оцінки ризиків, пов'язаних з об'єктом перевірки;
- 4) перелік процесів, які будуть підлягати аудиторській перевірці (аудиту), із зазначенням орієнтовного часу (днів), що планується витратити на їх перевірку;
- 5) період, що підлягає аудиторській перевірці (аудиту);
- 6) дату початку та закінчення проведення аудиторської перевірки (аудиту);
- 7) процедури збору, аналізу, оцінки та документування інформації про об'єкт перевірки, мінімальний обсяг вибірки та види аналітичних процедур, які будуть використані під час аудиторської перевірки (аудиту);
- 8) перелік внутрішніх аудиторів та інших осіб, які братимуть участь в аудиторській перевірці (аудиті);
- 9) розкриття характеру обмеження(ень) у разі його (їх) наявності, організаційної незалежності та індивідуальної об'єктивності.

Програма аудиторської перевірки (аудиту) складається в письмовому вигляді, підписується та затверджується внутрішнім аудитором Товариства до початку проведення аудиторської перевірки (аудиту).

У процесі здійснення аудиту до програми можуть уноситися зміни, які мають бути письмово задокументовані та затверджені у встановленому порядку.

5.5. Аудиторський звіт про результати проведення аудиторської перевірки (аудиту) складається з урахуванням вимог стандартів внутрішнього аудиту та підписується внутрішнім аудитором Товариства.

5.6. Процес моніторингу/відстеження внутрішнім аудитором Товариства результатів аудиторських перевірок (аудиту) починається після надання об'єкту аудиту аудиторського звіту та закінчується після виконання ним усіх наданих рекомендацій (пропозицій).

Відсутність подальшого моніторингу/відстеження результатів аудиторських перевірок (аудиту) встановлюється шляхом підтвердження внутрішнім аудитором Товариства виконання об'єктом аудиту всіх та в повній мірі рекомендацій (пропозицій), що надавалися за результатами аудиту.

5.7. Звіт про аудиторську перевірку (аудит) надається керівникам структурних підрозділів (учасникам процесів, які підлягали перевірці (аудиту)), Виконавчому органу Товариства, Наглядовій раді Товариства та аудиторському комітету для вжиття своєчасних і належних організаційних (коригувальних) заходів.

6. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ МІЖ ЗОВНІШНІМ ТА ВНУТРІШНІМ АУДИТОРОМ

6.1. Внутрішній аудитор Товариства має забезпечити можливість обміну інформацією з зовнішнім аудитором Товариства з питань проведення внутрішнього аудиту, у тому числі порядку застосування відповідних процедур аудиту.

6.2. Взаємовідносини та обмін інформацією між внутрішнім аудитором Товариства та зовнішнім аудитором Товариства, органами державної влади та управління, які в межах компетенції здійснюють нагляд за діяльністю Товариства, мають відбуватися з дотриманням вимог законодавства України та внутрішніх документів Товариства щодо зберігання, захисту, використання та розкриття інформації, що становить комерційну таємницю.

6.3. Наглядова рада Товариства має забезпечити надання внутрішньому аудитору Товариства плану та програми перевірки річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності Товариства, що здійснюється зовнішнім аудитором Товариства.

6.4. Виконавчий орган Товариства на вимогу зовнішнього аудитора Товариства має забезпечити надання йому звітів зовнішнього та внутрішнього аудиту Товариства.

7. КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТОРА ТОВАРИСТВА

7.1. Аудиторський комітет в межах своїх обов'язків повинен:

1) здійснювати нагляд за діяльністю внутрішнього аудитора Товариства та забезпечити оцінку ефективності та якості його роботи цього шляхом проведення внутрішньої та зовнішньої оцінок.

Внутрішня оцінка має проводитися не рідше ніж один раз на шість місяців шляхом розгляду та затвердження звіту про роботу внутрішнього аудитора Товариства за звітний рік, проведення періодичних самооцінок, оцінок, що надаються іншими кваліфікованими працівниками Товариства, які володіють достатніми знаннями у сфері внутрішнього аудиту та залучаються у разі потреби для такої оцінки.

Зовнішня оцінка має проводитися не рідше ніж один раз на два роки кваліфікованим незалежним експертом (групою експертів), який(і) не є працівником(ами) Товариства;

2) забезпечити контроль за проведенням внутрішньої та зовнішньої оцінки функції внутрішнього аудиту, розробити та застосовувати власні методики для внутрішньої оцінки якості роботи внутрішнього аудитора Товариства, що включатимуть проведення періодичних внутрішніх оцінок, що здійснюються відповідно до вимог програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту;

3) забезпечити своєчасність реагування Виконавчого органу Товариства на рекомендації (пропозиції) внутрішнього аудитора Товариства;

4) забезпечити контроль (у тому числі шляхом проведення повторних аудиторських перевірок (аудиту) та моніторингу виконання заходів) за прийняттям Виконавчим органом Товариства заходів з усунення виявлених внутрішнім аудитором Товариства порушень і недоліків у діяльності Товариства;

5) забезпечити контроль за своєчасним інформуванням Виконавчим органом та керівниками структурних підрозділів Товариства внутрішнього аудитора Товариства про значні зміни у стратегії, методах та процедурах управління ризиками Товариства, запровадження нових продуктів і змін в операційній діяльності Товариства на ранньому етапі їх застосування. Інформувати внутрішнього аудитора Товариства про ініціювання службових розслідувань та їх результати, надавати інформацію щодо результатів перевірок органів контролю Товариства;

6) здійснювати контроль за діяльністю Виконавчого органу Товариства щодо своєчасного забезпечення внутрішнього аудитора Товариства достатніми ресурсами для виконання річного плану проведення аудиторських перевірок (аудиту).

7.2. Аудиторський комітет не повинен уважати роботу внутрішнього аудитора Товариства задовільною виключно на тій підставі, що кваліфікований експерт не виявив недоліків у діяльності внутрішнього аудитора Товариства.

Перевірка, що здійснюється Наглядовою радою Товариства, не замінює необхідності зовнішнім оцінювачем діяльності внутрішнього аудитора Товариства.

7.3. Аудиторський комітет здійснює оцінку якості роботи внутрішнього аудитора Товариства, у тому числі дотримання ним у своїй діяльності належних принципів та стандартів, шляхом:

- 1) проведення інспекційних перевірок Товариства;
- 2) перевірок Товариства з питань дотримання ним вимог законодавства у сфері запобігання легалізації кримінальних доходів/фінансування тероризму;
- 3) здійснення нагляду, у тому числі шляхом аналізу звіту про роботу внутрішнього аудитора Товариства;
- 4) підтримання в межах законодавства України постійного зв'язку з внутрішнім аудитором Товариства для обговорення ризиків Товариства, виявлених обома сторонами, розуміння застосування Товариством заходів, спрямованих на зниження ризиків, здійснення постійного моніторингу дій Товариства на виявлені проблеми;
- 5) проведення зустрічей за участю Виконавчого органу Товариства та внутрішнього аудитора Товариства для обговорення ефективності запропонованих Товариством заходів, які мають бути реалізовані ним з огляду на рекомендації, висунуті аудиторським комітетом Товариства.

Недоліки, виявлені в діяльності внутрішнього аудитора Товариства під час визначення ризику Товариства доводяться до внутрішнього аудитора та підлягають врахуванню ним їх у роботі.

Аудиторський комітет перевіряє усунення виявлених недоліків при наступній оцінці якості роботи внутрішнього аудитора Товариства.

Додаток
до Положення про внутрішній аудит в
Акціонерному товаристві «Оператор ринку»

ЗВІТ
про роботу внутрішнього аудитора

_____ (назва Товариства)

на " _____ " _____ 20_____ року

№ з/п	Зміст запитання або назва показника	Відповідь на запитання або значення показника
1	2	3
1	Наявність внутрішніх положень, які регулюють діяльність внутрішнього аудитора Товариства, у тому числі положення про внутрішній аудит Товариства (так чи ні). Якщо так, надати їх назву та зазначити дату (число, місяць, рік) та номер рішення Наглядової ради/аудиторського комітету Товариства про затвердження відповідних документів	
2	У підтвердження організаційної незалежності надати документи, якими така незалежність забезпечена (у разі внесення до них змін протягом звітного періоду)	
3	Інформація про внутрішнього аудитора Товариства: прізвище, ім'я та по батькові; дата (число, місяць, рік) та номер рішення Наглядової ради/аудиторського комітету Товариства про затвердження його кандидатури на посаду внутрішнього аудитора;	
4	Загальна кількість відокремлених підрозділів Товариства, у тому числі його філій	
6	Кількість проведених аудиторських перевірок протягом звітного періоду: у відокремлених підрозділах Товариства	

7	Кількість перевірок, що проведено протягом звітного періоду відповідно до вимог законодавства України, у тому числі щодо: відповідності системи управління інформаційною безпекою; відповідності плану заходів на випадок виникнення непередбачених обставин	
8	Кількість проведених аудиторських перевірок (аудиту) та з яких питань, що підлягали обов'язковому проведенню	
9	Перелік перевірок проведених/у процесі проведення протягом звітного періоду (зазначити таке: номер звіту, тему/назву перевірки, дату проведення (початок та кінець), зазначити планова чи позапланова, якщо останнє, то ким було ініційовано)	За формою, наведеною в таблиці 1
10	Найбільш ризикові питання внутрішнього аудитора Товариства, що висвітлені у звітах протягом звітного періоду (надати короткий опис проблеми (недоліків), зазначити ризики, на які наражається Товариство, та рекомендації, які надав внутрішній аудитор Товариства із посиланням на номер та назву звіту)	За формою, наведеною в таблиці 2
11	Чи автоматизовано процес внутрішнього аудиту (так чи ні)? Якщо так, то зазначити рівень автоматизації та програмне забезпечення, яке використовується	
12	Чи проводилась незалежна зовнішня оцінка якості роботи внутрішнього аудиту згідно з вимогами міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту (так чи ні)? Якщо так, то надати висновок зовнішнього оцінювача. Надати інформацію про враховані Товариством рекомендації, що містяться у висновку зовнішнього оцінювача, щодо підвищення якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту Товариства та/або план заходів щодо врахування наданих рекомендацій із визначенням відповідальних осіб Товариства та строків виконання рекомендацій	
13	Інформація (висновки) про стан реалізації аудиторським комітетом, Виконавчим органом та керівниками структурних підрозділів Товариства рекомендацій (пропозицій) за результатами внутрішнього аудиту у звітному періоді. Така інформація (висновки), зокрема, має включати статистику щодо кількості перевірених звітів та рекомендацій (пропозицій), позитивні зрушення за результатами усунення найбільш вагомих порушень та	

	недоліків у діяльності Товариства та причини, у разі їх невиконання (зазначити, з яких питань рекомендації (пропозиції), що мали/мають найбільш матеріальний вплив та системний характер, виконані та з яких не виконані)	
14	Інформація ² щодо розгляду Наглядовою радою Товариства звіту про виконання річного плану проведення аудиторських перевірок (аудиту) Товариства (зазначити дату надання відповідного звіту до Наглядової ради Товариства та прийняте нею рішення щодо цього звіту)	

Таблиця 1. Перелік проведених/у процесі проведення перевірок протягом звітного періоду (рядок 9 додатка до Положення)

Номер та назва аудиторського звіту ³	Процеси та ризики, які підлягали аудиторській перевірці (аудиту)	Дата проведення аудиторської перевірки (аудиту) (початок та кінець)	Вид аудиторської перевірки (аудиту) (планова чи позапланова)
1	2	3	4

Таблиця 2. Найбільш ризикові питання, що були висвітлені в аудиторських звітах протягом звітного періоду (рядок 10 додатка до Положення)

Номер та назва аудиторського звіту	Короткий опис проблеми (недоліків) у діяльності Товариства	Ризики, на які наражається Товариство у разі невіршення проблеми (неусунення недоліків)	Заходи (рекомендації за результатами перевірки внутрішнім аудитором)
1	2	3	4
Внутрішній аудитор Товариства			
_____		_____ (підпис)	_____ (ініціали, прізвище)